

Ålands landsbygdsutvecklingsprogram CCI 2014FI06RDRPO02

Sammanfattning av årlig genomföranderapport 2021 för Ålands landsbygdsutvecklingsprogram 2014 - 2022.

Som svar på Covid19-pandemins effekter infördes i unionen ett omfattande återhämtningspaket innefattande bl.a. övergångsbestämmelser som ska stöda medlemsstaternas återhämtning från de följder som pandemin orsakat. I paketet ingick också pengar för att finansiera återhämtningsåtgärder som stöder målen i den gröna given med tonvikt på miljö och klimat samt grön ekonomi, digitalisering och socioekonomisk hållbarhet.

Den 6 september 2021 godkände kommissionen landskapsregeringens förslag till programändring. Programperioden förlängdes med två övergångsår och programmets totala budget ökade från 55,5 miljoner euro till 75,6 miljoner euro. I den ökade programbudgeten ingår även 1,8 miljoner euro sk. *återhämtningsfinansiering* som tilldelades programmet ur Europeiska unionens återhämtningsinstrument.

Övergångsperioden innebär en förlängning av befintliga åtgärder med ny finansiering för åren 2021 - 2022. Återhämtningsfinansieringen kanaliserades till befintliga åtgärder inom miljöersättning och investeringar samt två helt nya åtgärder för grundläggande tjänster och förnyelse av samhällen i landsbygdsområden och samarbeten.

För ett effektivare genomförande av programmet omfördelades ytterligare outnyttjade medel (sk. gamla pengar) inom programbudgeten 2014 - 2020. Budgetmedel överfördes från åtgärderna rådgivning och kompensationsersättning till miljöersättning.

I samband med ändringen infördes även investeringsåtgärder för en effektivare vattenanvändning inom jordbruket och ökad användning av förnyelsebar energi för att bl.a. möta upp de villkor och öronmärkningar som ställts gällande miljö och klimat.

I den reviderade och utökade finansieringsramen är 68 procent fördelat till arealbaserade stöd och 32 procent till projektstöd. För projektstöden är 69 procent av budgeten uppbunden och motsvarande betalningsgrad uppgår till 50 procent. För de arealbaserade stödets del uppgår betalningarna inklusive nationellt finansierade tilläggsdelar till 87 procent av budgeten.

De femåriga åtagandena om miljö- och klimatvänligt jordbruk (M10) och ekologisk produktion (M11) som löpte ut 30.4.2021 kunde förlängas med ett år. Med hjälp av en programändring gavs de stödmottagare som hade behov av att ändra sitt åtagande till

att motsvara de förändrade omständigheterna på gården möjlighet att ingå ett nytt tvåårigt åtagande.

Som helhet minskade antalet åtaganden från år 2020 till år 2021. Minskningen beror delvis på att en del stödmottagare bytte från sitt åtagande om balanserad användning av näringsämnen till ett åtagande om ekologisk produktion.

Även om antalet stödsökanden minskar och är färre än år 2015 har det under programperioden inte förekommit någon större årlig variation i den areal som omfattas av stödansökningarna. Arealen som har beviljats kompensationsersättning har rentav ökat från 14 297 hektar år 2015 till 14 385 hektar år 2021.

Av den totala budgeten på 1,8 miljoner euro för återhämtningsfinansiering har 0,225 miljoner betalats ut i miljöersättning vilket motsvarar 12 procent av budgeten. Inom de två övriga åtgärderna grundläggande tjänster och förnyelse av samhällen på landsbygden och samarbete har betalningarna ännu inte verkställts.

Under 2020 ökade investeringsviljan för lantbruksinvesteringarna märkbart och tidigare farhågor om svårigheter att uppnå målsättningarna i programbudgeten 2014 - 2020 fanns inte längre. Under 2021 har efterfrågan minskat och drygt en halv miljon euro har bundits upp inom fokusområdet för konkurrenskraft. Det ger sammantaget för den utökade programbudgeten 2014 - 2023 en måluppfyllelse på 75 procent och motsvarande betalningsgrad på 56 procent.

Under året har de fem första investeringsbesluten inom lantbruket riktade mot bevattnings och energi fattats. Betalningar har ännu inte verkställts.

Av budgeten för investeringar i förnyelsebar energi vilken infördes som en ny åtgärd för övergångsåren är drygt en tredjedel bundet och betalt.

De godkända anslagen för rådgivningsinsatser för ekonomi och konkurrenskraft har utvecklats bra och 77 procent av hela budgetanslaget är uppbunden medan endast 29 procent är utnyttjat. För den miljörådgivning som kan erbjudas inom programmet saknas det fortfarande efterfrågan. Med den nya åtgärden grundläggande tjänster och förnyelse av samhällen i landsbygdsområden förväntas däremot ett mera aktivt engagerande av jordbrukare och andra markförvaltare genom områdesvisa karteringar och planer. Under slutet av året har intresse för åtgärden visats och ansökningar har lämnats in till förvaltningsmyndigheten. Beslut fattades i början av år 2022.

Intresset för att bli lantbrukare motsvarar det som programmerats och 82 procent av den utökade budgeten är uppbunden.

Genomförandet av den lokala utvecklingsstrategin framskrider bra och hela budgeten är i princip uppbunden.